Gweinyddiaeth Cyfiawnder

Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM

Ymateb i'r cynnig ar uno Ardaloedd Cyfiawnder Lleol yng Nghymru

Cyhoeddir yr ymateb hwn ar 15 Medi 2016.

Gweinyddiaeth Cyfiawnder

Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM

Ymateb i'r cynnig ar uno Ardaloedd Cyfiawnder Lleol yng Nghymru

Ymateb i ymgynghoriad a gynhaliwyd gan Wasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM, rhan o'r Weinyddiaeth Cyfiawnder.

Cynnwys

Cyflwyniad a manylion cyswllt	6
Cefndir	7
Crynodeb o’r ymatebion	8
Penderfyniad	9
Ymatebion i gwestiynau penodol	10
Casgliad	15
Atodiad A – Rhestr o’r ymatebwyr	16

Cyflwyniad a manylion cyswllt

Dyma'r ymateb ar ôl ymgynghori i'r *'Ymgynghoriad ar uno Ardaloedd Cyfiawnder Lleol yng Nghymru.'*

Bydd yn ymdrin â:

- chefndir yr ymgynghoriad
- crynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad
- ymateb i'r materion a godwyd gan yr ymatebwyr
- y camau nesaf yn dilyn yr ymgynghoriad hwn.

Mae copïau pellach o'r adroddiad hwn a'r papur ymgynghori i'w cael drwy gysylltu ag **Ymgynghoriad GLlTEM Cymru** yn y cyfeiriad isod:

Ymgynghoriad Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM Cymru
Uned Gefnogi Cymru
2il Lawr, Llys Ynadon Caerdydd a'r Fro
Plas Fitzalan
Caerdydd
CF24 0RZ
Ffôn: 029 2046 7759

E-bost: HMCTSWalesConsultation@hmcts.gsi.gov.uk

Gellir gwneud cais i gael y cyhoeddiad hwn mewn fformat arall drwy gysylltu â'r uned a nodir uchod.

Cwynion neu sylwadau

Os oes gennych unrhyw gwynion neu sylwadau ynglŷn â'r broses ymgynghori, dylech gysylltu â Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM yn y cyfeiriad uchod.

Cefndir

Cyhoeddwyd y papur ymgynghori '*Ymgynghoriad ar uno Ardaloedd Cyfiawnder Lleol yng Nghymru*' ar 28 Mehefin 2016. Roedd yn gwahodd sylwadau gan unrhyw un â diddordeb mewn cyfiawnder lleol ac yn nodi'r tri rheswm pennaf dros ystyried uno rhai o'r 14 Ardal Cyfiawnder Lleol (ACLl) yng Nghymru.

- Darparu cyfiawnder yn fwy effeithlon drwy wella hyblygrwydd wrth ddelio ag achosion;
- Gwneud gwell defnydd o'r adnoddau sy'n lleihau; ac
- Mewn rhai achosion, cynyddu'r cyfleoedd i ynadon ddal gafael ar brofiad a'u cymhwysedd.

Daeth y cyfnod ymgynghori i ben ar 5 Awst 2016. Cyfarfu'r ddau Grŵp Busnes Barnwrol sy'n gyfrifol am waith Dyfed Powys a Gogledd Cymru, a Gwent a De Cymru yn ystod yr wythnos yn dechrau ar 12 Awst 2016. Mae'r Grwpiau Busnes Barnwrol yn gyfrifol am sicrhau, ar lefel y glerciaeth, bod trefniadau priodol mewn lle i gynnal busnes barnwrol yn yr ardal. Caniatawyd y Grwpiau Busnes Barnwrol gan Wasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM Cymru i ystyried yr ymatebion a ddaeth i law, ac i lunio ymateb ei hun i'r Ymgynghoriad.

Crynodeb o’r ymatebion

Roedd yr ymgynghoriad yn cynnig chwe opsiwn, gydag opsiwn pellach i ymatebwyr awgrymu unrhyw ddatrysiad arall:

Opsiwn 1 - Gwneud dim.

Opsiwn 2 - uno’r Ardaloedd Cyfiawnder Lleol fel a ganlyn:
Uno Conwy a Sir Ddinbych i greu Ardal Cyfiawnder Lleol (ACLl) Canol Gogledd Cymru;
Uno Castellnewydd ac Ogwr a Chaerdydd a'r Fro i greu ACLl Caerdydd;
Uno Gwynedd ac Ynys Môn i greu ACLl Gogledd Orllewin Cymru; ac
Uno Brycheiniog a Sir Faesyfed a Chymoedd Morgannwg i greu ACLl Canolbarth Cymru.

Opsiwn 3: Uno’r Ardaloedd Cyfiawnder Lleol fel a ganlyn:
Uno Conwy, Sir Ddinbych, Sir Drefaldwyn, Gwynedd, Gogledd Ddwyrain Cymru ac Ynys Môn i greu ACLl Gogledd Cymru;
Uno Ceredigion a Sir Benfro, Sir Gaerfyrddin a Gorllewin Morgannwg i greu ACLl Canolbarth a Gorllewin Cymru; ac
Uno Caerdydd a'r Fro, Cymoedd Morgannwg, Brycheiniog a Sir Faesyfed a Gwent i greu ACLl De Ddwyrain Cymru.

Opsiwn 4: Uno’r Ardaloedd Cyfiawnder Lleol fel a ganlyn:
Uno Conwy, Sir Ddinbych, Sir Drefaldwyn, Gwynedd, Gogledd Ddwyrain Cymru ac Ynys Môn i greu ACLl Gogledd Cymru.
Uno Sir Gaerfyrddin, Ceredigion a Sir Benfro a Brycheiniog a Sir Faesyfed i greu ACLl Dyfed Powys; ac
Uno Caerdydd a'r Fro, Cymoedd Morgannwg a Chastellnewydd ac Ogwr i greu ACLl De Cymru.

Opsiwn 5: Uno’r Ardaloedd Cyfiawnder Lleol fel a ganlyn:
Uno Conwy, Sir Ddinbych, Sir Drefaldwyn, Gwynedd, Gogledd Ddwyrain Cymru ac Ynys Môn i greu Ardal Cyfiawnder Lleol Gogledd Cymru.
Uno Caerdydd a’r Fro, Cymoedd Morgannwg, Gwent, Castellnewydd ac Ogwr, Brycheiniog a Sir Faesyfed, Sir Gaerfyrddin, Ceredigion a Sir Benfro a Gorllewin Morgannwg i ffurfio ACLl De Cymru.

Opsiwn 6 - uno’r holl Ardaloedd Cyfiawnder Lleol presennol i ffurfio un ACLl ar gyfer Cymru gyfan.

Cafwyd cyfanswm o 42 ymateb i’r papur ymgynghori. Cafodd pob ymateb ei archwilio o ran lefel y gefnogaeth yn erbyn pob un o'r chwe opsiwn a nodwyd unrhyw opsiynau amgen nad oeddent wedi'u cynnwys yn y ddogfen ymgynghori.

O’r holl ymatebion, roedd 23 ymateb yn cefnogi Opsiwn 2; saith yn cefnogi Opsiwn 4; cefnogwyd Opsiynau 1, 3 a 5 gan un atebydd yr un; awgrymodd pum ymatebydd gyfuniad o'r opsiynau ac roedd pedwar ymatebydd yn niwtral.

Penderfyniad

Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr yn ffafrio Opsiwn 2. Mae'r ddau Grŵp Busnes Barnwrol wedi ystyried mai hwn yw'r cam lleiaf sydd ei angen i weithredu'r penderfyniad a wnaethpwyd eisoes i gau adeiladau llys penodol, ac mae'n adlewyrchu'r newidiadau a gytunwyd arnynt eisoes mewn perthynas â'r trefniadau rhestru a weithredwyd neu sydd i'w gweithredu wrth i'r llysoedd gau. O ganlyniad i hyn, y penderfyniad yw Opsiwn 2, a bydd gwaith yn cychwyn nawr i wneud trefniadau pontio priodol. Pe byddai unrhyw opsiwn arall yn cael ei ystyried mewn perthynas ag ardaloedd cyfiawnder lleol, byddai Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM eisiau rhagor o amser i ymgysylltu ag Asiantaethau Cyfiawnder Troseddol sy'n bartneriaid ynglŷn â beth fyddai'r ffordd orau i gyflawni gwaith o'r safon uchaf ar draws ardaloedd cyfiawnder. Mae gweithio ar draws ffiniau ACLl Dyfed Powys ac ACLl De Cymru yn ddymunol a hefyd yn ganlyniad anochel yn dilyn y penderfyniad i gau Llys Ynadon Aberhonddu.

Ymatebion i gwestiynau penodol

Opsiwn 1
Dywedodd rhai o'r ymatebwyr *bod yn rhaid derbyn y bydd uno meinciau llai yn gwella effeithlonrwydd ac yn gwneud gwell defnydd o adnoddau, ond bod hyn wedi cael ei benderfynu eisoes gyda'r meinciau sy'n uno ar hyn o bryd, ac oherwydd hyn ni ddylai bod Opsiwn 1 wedi'i gynnwys yn yr ymgynghoriad yn y lle cyntaf.*

Opsiwn 2
Opsiwn 2 oedd yr opsiwn mwyaf poblogaidd, gydag ymatebwyr yn egluro *y byddai hyn yn caniatáu dyrannu gwaith yn decach ac yn galluogi ynadon i ddal gafael ar eu cymwyseddau. Er efallai bydd yn rhaid i rai defnyddwyr llys a rhai ynadon deithio'n bellach, ni fyddai'n rhaid iddynt deithio mor bell o'i gymharu â'r opsiynau eraill. Byddai'r opsiwn hwn yn gwneud y defnydd gorau o staff y llys gan gynnwys y rheolwyr sy'n gyfrifol am restru a rota'r ynadon.*

Opsiwn 3
Cefnogwyd Opsiwn 3 oherwydd *o ganlyniad byddai'n creu tair ACLl wedi'u rhannu'n eithaf synhwyrol o ran daearyddiaeth.*

Opsiwn 4
Roedd rhai ymatebwyr yn ffafrio Opsiwn 4 oherwydd y byddai'n adlewyrchu Ardal Cyfiawnder Lleol Dyfed Powys. *Byddai'r opsiwn hwn yn cael effaith cadarnhaol ar Fwrdd Cyfiawnder Troseddol Dyfed Powys: byddai'r holl lysoedd yn dod dan un ardal, gan ei gwneud yn haws i reoli trefniadau cyfarfod a thrafod/trosglwyddo materion. Byddai'r trefniant hwn yn adlewyrchu strwythur partneriaeth CIB Dyfed Powys ac yn cefnogi ein trefniadau gweithredu sydd wedi hen sefydlu gyda'n partneriaid.*

Opsiwn 5
Dywedodd un ymatebydd mewn perthynas ag Opsiwn 5: *Byddai'n well gen i fynd am yr opsiwn sy'n cynnig dwy fainc, mae gwahaniaethau rhwng Gogledd a De Cymru, megis cysylltiadau cludiant, ac ati.*

Opsiwn 6
Nid oedd unrhyw un o'r ymatebwyr yn ffafrio Opsiwn 6, sef creu un Ardal Cyfiawnder Lleol ar gyfer Cymru gyfan.

Opsiynau eraill:
Gwahoddwyd yr ymatebwyr i awgrymu unrhyw ddatrysiadau eraill, ynghyd â rhesymau i gefnogi eu syniadau.

Awgrymodd rhai ymatebwyr y byddant yn ffafrio ac yn argymell creu tair Ardal Cyfiawnder Lleol yng Ngogledd Cymru: *1 Gwynedd/Ynys Môn. 2. Conwy/Sir Ddinbych. 3. Gogledd Ddwyrain Cymru/Sir Drefaldwyn. Byddai gwybodaeth leol ynadon am y cymunedau maent yn eu gwasanaethu, sydd eisoes wedi cael ei thanseilio o ganlyniad i gau llysoedd yn ddiweddar, yn cael ei thanseilio ymhellach petai'r ardaloedd cyfiawnder lleol yn dod yn fwy byth. Yn ogystal, mae'n bwysig ystyried y pellteroedd mae'n rhaid i bobl deithio mewn ardaloedd gwledig fel hyn. Byddai Ardaloedd Cyfiawnder Lleol mwy yn golygu teithio'n bellach ar gyfer cyfarfodydd y Fainc a chyfarfodydd eraill ac ar gyfer hyfforddiant, ac mae'n siŵr ar gyfer eisteddiadau llys, a byddai hyn yn cael effaith ddifrifol ar bresenoldeb, cyfranogiad ac ar recriwtio hefyd mae'n debyg.*

Sylwadau eraill:

Cyfeiriodd rhai o'r ymatebwyr at gamgymeriadau yn y ddogfen ymgynghori. *Mae'r tabl sy'n amlinellu nifer yr ynadon a neilltuwyd i'r meinciau gwahanol ar dudalennau 7 ac 8 yn anghywir. Crëwyd ACLl Gorllewin Morgannwg ar 1 Ionawr 2015 ac nid yw Gorllewin Morgannwg erioed wedi bod â 172 o ynadon.*

Roedd niferoedd yr ynadon a nodwyd yn y ddogfen ymgynghori yn anghywir. Cwestiynwyd hyn gan Ynadon Gorllewin Morgannwg yn ystod y cyfnod ymgynghori, a chanfuwyd bod y camgymeriad wedi digwydd o ganlyniad i drosglwyddo'r data ynadon i'r gronfa ddata adnoddau dynol newydd.

Mae'n ymddangos bod y cynigion arfaethedig ar gyfer uno yn gwneud synnwyr da o ran logisteg ac mae Opsiwn [2], trwy beidio â sôn amdano, yn cynnig na ddylid uno Gwent gydag unrhyw ACLl arall.

Nid oedd bob un o'r Meinciau/ACLl wedi'u rhestru'n unigol ym mhob opsiwn oherwydd na fyddai pob un ACLl yn cael eu heffeithio o ganlyniad i gau llysoedd, ac felly cawsant eu hepgor o'r ddogfen ymgynghori yn unol â hynny.

Dylai'r ymgynghoriad gael ei dynnu'n ôl ar unwaith oherwydd bod y cyfnod i'w ystyried ac ymateb yn llawer rhy fyr. Roedd yr ymgynghoriad i fod i gychwyn ar 28 Mehefin, ond ni anfonwyd y ddogfen at yr ynadon tan 29 Mehefin (collwyd un diwrnod cyfan). Yn ogystal, roedd y cyfnod ymgynghori yn cynnwys adeg y gwyliau pan mae'r ynadon i ffwrdd am gyfnod o bythefnos, gan gwtogi ar yr amserlen ymhellach.

Gyda'r sylwadau amrywiol a wnaethpwyd a chafwyd, mae'n glir nad oedd yr ymatebwyr wedi cael eu heffeithio gan yr oedi o un ddiwrnod a adroddwyd amdano, a bod yr amser a roddwyd yn ddigonol ar gyfer y pwrpas.

Cyfeiriodd rhai o'r ymatebwyr at ymddiswyddiadau ynadon. *Mae'r fainc hon eisoes wedi gweld cydweithwyr yn ein gadael am resymau fel hyn. Rhaid cydnabod yr effaith bellach ar forâl a p'un a oes gan yr ymgyngoreion unrhyw ffydd mewn ymgynghoriadau fel hyn. Mae barn helaeth y cafodd eu sylwadau a'u cynrychiolaethau ar yr ymgynghoriad ar gau'r llysoedd eu hanwybyddu, a ni chafwyd ymateb hyd yn oed.*

Mae barn ymgyngoreion o hyd yn bwysig, ac aeth yr Ymateb i'r ymgynghoriad ar ddyfodol ystâd y llysoedd a thribiwnlysoedd y dyfodol i'r afael â'r materion allweddol a godwyd. Parchir a gwerthfawrogir gwaith yr ynadon. Y nod yw cadw'r gwasanaethau gwerthfawr hynny. Tra bod rhai o'r ynadon wedi penderfynu ymddiswyddo o'r ynadaeth, y nod yw cynnal ymrwymiad ynadon. Wrth gwrs, mae'r ffocws ar gyflwyno cyfiawnder, er mwyn sicrhau darparu'r gwasanaeth gorau posib i ddioddefwyr, tystion a diffynyddion o fewn yr ystâd a gedwir. Mae'r rhan y mae'r ynadon yn ei chwarae wrth ddarparu cyfiawnder wedi newid rhywfaint dros y blynyddoedd, ond nid llawer o ran yr ymarfer a'r drefn a ddefnyddir o fewn y broses llys. Fel yr uno blaenorol, mae profiad cyffredinol ynadon o gau llys a throsglwyddo i lys a gedwir yn un cadarnhaol iawn, ac mae dwy fainc yn gweithredu fel un yn dod yn norm sefydledig a derbyniol yn sydyn iawn.

Mae'r Ynadon wedi gorfod delio â llawer iawn o newid yn 2016:- eJudiciary, y Rota Digidol, Datrysiadau'r Fainc. Ni chafwyd llawer o hyfforddiant ac mae morâl yn isel ar hyn o bryd. Mae pryderon yn cael eu codi o ran beth fydd yn dod nesaf.

Nid oes gostyngiad sylweddol mewn hyfforddiant ynadon wedi bod yn ddiweddar. Mae Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM yn gweithio trwy Raglen Ddiwygio sylweddol, gan ddod ag arbedion effeithlonrwydd i'r llysoedd. Bydd Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM, pan fo'n bosibl, yn rhoi gwybod i ynadon am unrhyw newidiadau sydd wedi'u cynllunio ar gyfer y dyfodol.

Ni ddylai GLlTEM fod yn gwneud penderfyniad. Dylai hwn fod yn fater ar gyfer Gweinidog yn y Llywodraeth. Nid llywodraethu'r ynadaeth yw rôl GLlTEM. Dylai fod yn mynegi barn yn hytrach na gwneud penderfyniad, felly'r cwestiwn hwn [4 yn y ddogfen ymgynghori: A ddylai Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM ystyried unrhyw effeithiau penodol eraill y cynigion wrth ddod i benderfyniad?]

Yn dilyn ymgynghoriad statudol, yr Arglwydd Ganghellor fydd yn gwneud y penderfyniad terfynol i newid ACLl. Gofynnir y cwestiwn i lywio'r argymhelliad a fydd yn cael ei anfon ymlaen i'r Gweinidog gan Wasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM. Mae Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM, sydd â chyfrifoldeb am weinyddu'r ACLl ac sydd â dyletswydd i ystyried effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd darparu gwasanaeth cyfiawnder, wedi ymgysylltu â Grwpiau Busnes Barnwrol yng Nghymru a grwpiau eraill, cyn argymell y dylid gweithredu Dewis 2.

Cyfeiriodd rhai o'r ymatebwyr at yr Asesiad Effaith. *Nid oedd yr asesiad effaith byr yn addas i'r pwrpas oherwydd nid oedd yn mynd i'r afael â'r prif faterion.* Roedd yn canolbwyntio ar faterion iechyd a diogelwch yng nghyswllt gweithwyr yn hytrach nag effaith y cynigion ar yr ynadaeth ac aelodau o'r cyhoedd.

Er bod yr asesiad effaith yn ceisio mynd i'r afael â ffeithiau a oedd yn hysbys pan ddechreuodd yr ymgynghoriad, rhan o bwrpas yr ymgynghoriad oedd adnabod unrhyw effeithiau a gafodd eu hepgor y byddai'n rhaid eu hystyried a mynd i'r afael â hwy cyn argymell a gweithredu unrhyw benderfyniad.

Bydd cynnydd mewn maint Ardaloedd Cyfiawnder Lleol yn cael effaith anferthol ar y pellteroedd y bydd angen i'r Ynadon a defnyddwyr y llys deithio a thra bod canolfannau poblogaeth yn dylanwadu ar y grwpiau, nid yw natur wledig sawl rhan o Ganolbarth a Gorllewin Cymru a'r diffyg opsiynau o ran cludiant cyhoeddus yn yr ardaloedd hyn yn cael ystyriaeth briodol. [Tra bod yr Ardaloedd Cyfiawnder Lleol yn strwythur gweinyddol, siŵr o fod gallai unrhyw newidiadau iddynt effeithio ar adnoddau'r heddlu, staffio GLlTEM, darpariaeth ar gyfer gwasanaethau tu allan i oriau gwaith, a phellteroedd teithio i ddefnyddwyr].

Ni fydd cynnydd mewn maint ardaloedd cyfiawnder lleol yn brif ffactor i unrhyw un deithio rhagor. Yn gyffredinol, dylai bod ynadon yn gallu mynychu eu llys ynadon agosaf, er mwyn cyflawni ei rôl farnwrol werthfawr. Cydnabyddir bod eithriadau i hyn ar hyn o bryd, ond nid yw'n golygu na ellir meinciau a Grwpiau Busnes Barnwrol, mewn rhai achosion, weithio i ystyried a oes angen lleihau'r pellteroedd y mae'n rhaid i'r rhai hynny sydd angen dod i'r llys deithio, trwy drefnu iddynt ddod i'r llys mwyaf lleol.

Ar yr ochr bositif, bydd gennym fainc fwy a llawer o ddarpariaeth...rwy'n edrych ymlaen yn fawr at weithio gyda'r Fainc N.   Mae'n gyfnod cyffrous a dwi'n edrych ymlaen.

Mae'n bwysig bod yr ynadon yn datblygu eu rôl ac yn sicrhau, cyn belled ag y bo modd, eu bod yn eistedd ar yr ystod fwyaf eang a gwahanol fathau o achosion.

Rhaid derbyn y byddai uno meinciau llai yn gwella effeithlonrwydd ac yn gwneud gwell defnydd o adnoddau... Fodd bynnag, yn amlwg y bydd yn arwain at greu Ardaloedd Cyfiawnder Lleol mawr a fydd yn cael effaith andwyol ar y berthynas rhwng y cadeiryddion a'u meinciau.   Mae rôl fugeiliol cadeirydd yn bwysig iawn ac mae'n aneglur sut bydd y rheoli bugeiliol yn cael ei gyflawni ar gyfer ACLl mwy.   Rhaid hefyd derbyn y byddai meinciau sydd â niferoedd llai yn cael eu 'Llyncu' gan y meinciau mwy, ac o ganlyniad bydd y Cadeirydd Mainc newydd yn anochel yn dod o un o'r meinciau cyfredol mwy, oherwydd y byddai'r cadeiryddion arfaethedig hynny sy'n rhoi eu henwau ymlaen ar gyfer eu hethol yn amlwg yn gyfarwydd i lawer mwy o ynadon na'u cydweithwyr o'r meinciau llai.
Gwerthfawrogir yn llawn y rôl arweiniol werthfawr a phwysig y mae cadeiryddion mainc yn ei chyflawni. Galluogir i Gadeiryddion Mainc ddefnyddio cymorth dirprwy neu ddirprwyon i'w cynorthwyo gyda darparu cefnogaeth fugeiliol i gydweithwyr; a bydd rheolwyr cyfreithiol hefyd yn gallu bod o gymorth mewn perthynas â hyn.

Bydd uno yn effeithio ar recriwtio ynadon lleyg.

Ni ragwelir y bydd uno meinciau neu ardaloedd cyfiawnder lleol yn cael effaith uniongyrchol ar unrhyw raglen recriwtio ynadon.   Bydd Pwyllgorau Ymgynghorol yn parhau yn eu rôl yn recriwtio ynadon fel y maent yn gwneud yn bresennol.   Disgwylir y byddai darpar ynadon yn canolbwyntio mwy ar ba lys y byddent yn eistedd ynddo o fewn yr ystâd a gedwir, ac os cânt eu penodi, byddant yn poeni'n llai am strwythur cyfundrefnol y fainc gefnogol oherwydd mae'n bosib ni fyddant yn gwybod llawer amdano cyn gwneud cais i ddod yn ynad.

Ni ellir arosod y cynigion hyn ar y model presennol, mae angen dull newydd radicalaidd i wasanaethu ardaloedd amrywiol Cymru; bydd angen mynd i'r afael â lleoliadau llysoedd, ac amlder eisteddiadau, gan optimeiddio adnoddau staff a thechnoleg er mwyn galluogi cyfiawnder i gadw cymeriad lleol, dylid ystyried cyswllt fideo, ac ati.   Rwy'n barod i dderbyn datrysiad radicalaidd, os bydd yn rhaid teithio'n bellach, dyna fo.

Ar hyn o bryd, ystyrir ei fod yn iawn i weithredu Opsiwn 2, sy'n galluogi uno ardaloedd cyfiawnder lleol ble fo llys yn cau, gan gyfuno dwy fainc/ACLl sy'n rhannu'r un adeilad(au) llys.

Ymhellach i'r mater cludiant a'r posibilrwydd o unrhyw un o opsiynau'r ymgynghoriad, rwyf wedi mynegi pryder ynglŷn â'r effaith ar ddarpariaeth ddwyieithog ar draws Cymru.   Dylai gwasanaeth dwyieithog fod yn ganolog i'r system gyfiawnder yng Nghymru, ac nid yw'n dderbyniol i'w beryglu.

Nod ac effaith gweithredu ar uno ardaloedd cyfiawnder lleol yw, sicrhau, cyn belled ag y bo modd, bod ynadon a chynghorwyr cyfreithiol sy'n siarad Cymraeg yn cael eu darparu, pan fo'r angen, a bod yr adnodd yn weladwy ac yn hygyrch.

Mae Adrannau 10 a 30 o'r Ddeddf Cyfiawnder Troseddol hefyd yn darparu ar gyfer rhestru gwaith mewn llysoedd nad ydynt o fewn yr Ardal Cyfiawnder Troseddol lle cyflawnwyd y troseddau.   Gellir

trosglwyddo gwaith a restrwyd mewn llys sy'n cau yn N i N heb fod angen uno'r meinciau i greu Ardal Cyfiawnder Lleol mwy.
Cytunir ar y pwynt hwn.   Mae cyfarwyddyd a wneir dan Adran 10 a 30 o Ddeddf Llysoedd 2003 yn hyblyg iawn o ran lleoli'r ynadaeth a ddyrannwyd i un ardal cyfiawnder lleol mewn ardal arall, ac o ran trosglwyddo gwaith o un ardal cyfiawnder lleol i un arall.   Pwrpas yr ymgynghoriad a'r penderfyniad a wnaed o ganlyniad hynny yw symud ymlaen gyda diffiniad gwell o beth fydd y strwythur barnwrol yng nghyswllt unrhyw lys.

Mae'n ymddangos bod natur amrywiol yr holl Feinciau yn cael ei anwybyddu mewn unrhyw ymgynghoriad.

Rhaid i'r meinciau gynnwys ynadon sy'n cynrychioli'r amrywiaeth yn ein cymunedau, sy'n fater i Bwyllgorau Ymgynghorol yr Arglwydd Ganghellor ei ystyried a mynd i'r afael ag ef yn barhaus. Ar wahân i uno unrhyw ardaloedd cyfiawnder lleol, efallai y disgwylir, yn y rhan fwyaf o achosion, y bydd ynadon yn eistedd yn y llys sydd agosaf at eu hardaloedd lleol. Tra bydd uno meinciau yn arwain at newidiadau, ni fydd y ffordd y darperir cyfiawnder yn newid.

Wrth ystyried unrhyw uno, a ellir ystyried amserlen gydag achosion o'r un ardal awdurdod lleol i alluogi'r rhestr i fod yn seiliedig ar yr awdurdod lleol er mwyn rhyddhau adnoddau YOP mewn modd effeithlon.

Bydd rhestru yn cael ei ystyried yn barhaus gan y Grwpiau Busnes Barnwrol priodol, a bydd rhanddeiliaid o hyd yn cael y cyfle i fynegi eu barn neu wneud sylwadau trwy fynychu grwpiau defnyddwyr y llys.

Casgliad

Mae Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM wedi dadansoddi’r ymatebion mewn perthynas ag uno Ardaloedd Cyfiawnder Lleol yng Nghymru, gan gynnwys yr ymatebion gan y Grwpiau Busnes Barnwrol, ac mae wedi cydnabod y gefnogaeth am Opsiwn 2, sef uno’r Ardaloedd Cyfiawnder Lleol fel a ganlyn.

- Conwy a Sir Ddinbych i greu ACLl Canol Gogledd Cymru;
- Castellnewydd ac Ogwr a Chaerdydd a'r Fro i ffurfio ACLl Caerdydd;
- Gwynedd ac Ynys Môn i ffurfio ACLl Gogledd Orllewin Cymru; a
- Brycheiniog a Sir Faesyfed a Chymoedd Morgannwg i ffurfio un ACLl Canolbarth Cymru.

Bydd cyflwyniad ffurfiol ynghyd â’r Offeryn Statudol (OS) yn cael ei gyflwyno i’r Uwch Farnwr Llywyddol. Gyda’i gytundeb ef a chydsyniad yr Arglwydd Ganghellor, bydd yr OS yn cael ei gyflwyno erbyn 19 Medi 2016, a'i weithredu o 11 Hydref 2016.

Disgwylir y bydd etholiadau cysgodol rhwng mis Medi a mis Rhagfyr yn cynnwys; gyda sefydlu dyddiaduron a phaneli ar gyfer 2017 yn cychwyn ym mis Rhagfyr.

Bydd yr Ardaloedd Cyfiawnder Lleol newydd yn weithredol o 1 Ebrill 2017.

Atodiad A – Rhestr o’r ymatebwyr

Karen Andrew, Ynad Heddwch, Gorllewin Morgannwg;

Cymdeithas Barnwyr Cymru;

Gwasanaeth Troseddwyr Ifanc Blaenau Gwent a Chaerffili;

Mainc Brycheiniog a Sir Faesyfed;

Mainc Caerdydd a Bro Morgannwg;

Mainc Sir Gaerfyrddin;

Elizabeth Collison, YH, Ceredigion;

Hefin David, AC, Caerffili;

Wayne David, AS, Caerffili;

Mainc Sir Ddinbych;

Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Dyfed Powys;

Grŵp Busnes Barnwrol (JBG) Dyfed Powys a Gogledd Cymru;

Heddlu Dyfed Powys;

Sherene Edwards, YH, Gwent;

Alwyn Lloyd Ellis, YH a Chadeirydd Mainc, Gwynedd;

Derek Evans, YH, Gorllewin Morgannwg;

Mainc Cymoedd Morgannwg;

Katrina Guntrip, YH, Gorllewin Morgannwg;

Cymdeithas yr Ynadon - Cangen Gwent;

Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu – Gwent;

Grŵp Busnes Barnwrol Gwent a De Cymru;

Dr Catrin Fflur Huws, Canolfan Materion Cyfreithiol Cymru, Prifysgol Aberystwyth;

Dafydd Llewelyn, Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed Powys;

Philip Llewellyn, YH a Chadeirydd Mainc, Gorllewin Morgannwg; (Ymateb Gorllewin Morgannwg yn hwyrach?)

Ian Lucas, AS, Wrecsam;

Cymdeithas yr Ynadon;

Richard McKee, YH, Sir Ddinbych;

Mainc Castellnewydd ac Ogwr;

Rheolwyr Cyfiawnder Ieuenctid Sir Benfro a Sir Gaerfyrddin;

Howard Parish, YH, Castellnewydd ac Ogwr;

Huw Rees, YH, Gorllewin Morgannwg;

Maureen Rees, YH, Gorllewin Morgannwg;

Stephen Rogers, YH, Gorllewin Morgannwg;

Cadeiryddion Mainc De Cymru a Gwent;

David Subacchi, YH, Sir Ddinbych;

George Swan, YH a Chadeirydd Cymdeithas Ynadon Gorllewin Morgannwg;

Gwasanaeth Troseddwyr Ifanc Bro Morgannwg;

Jayne Walker, YH, Gorllewin Morgannwg;

Llywodraeth Cymru;

Mainc Gorllewin Morgannwg;

Alan Williams, YH, Sir Ddinbych; a

Mark Williams, AS, Ceredigion.

© Hawlfraint y Goron 2013
Cynhyrchwyd gan y Weinyddiaeth Cyfiawnder

Cewch ailddefnyddio'r wybodaeth hon (ac eithrio'r logos) yn rhad ac am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng, dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored. I weld y drwydded hon, ewch i http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/ neu e-bostiwch: psi@nationalarchives.gsi.gov.uk

Os ydym wedi nodi unrhyw ddeunydd fel deunydd hawlfraint trydydd parti bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae fersiynau o'r adroddiad hwn ar gael mewn fformatau eraill hefyd drwy ffonio 029 2046 7759 neu anfon e-bost i: HMCTSWalesConsultation@hmcts.gsi.gov.uk